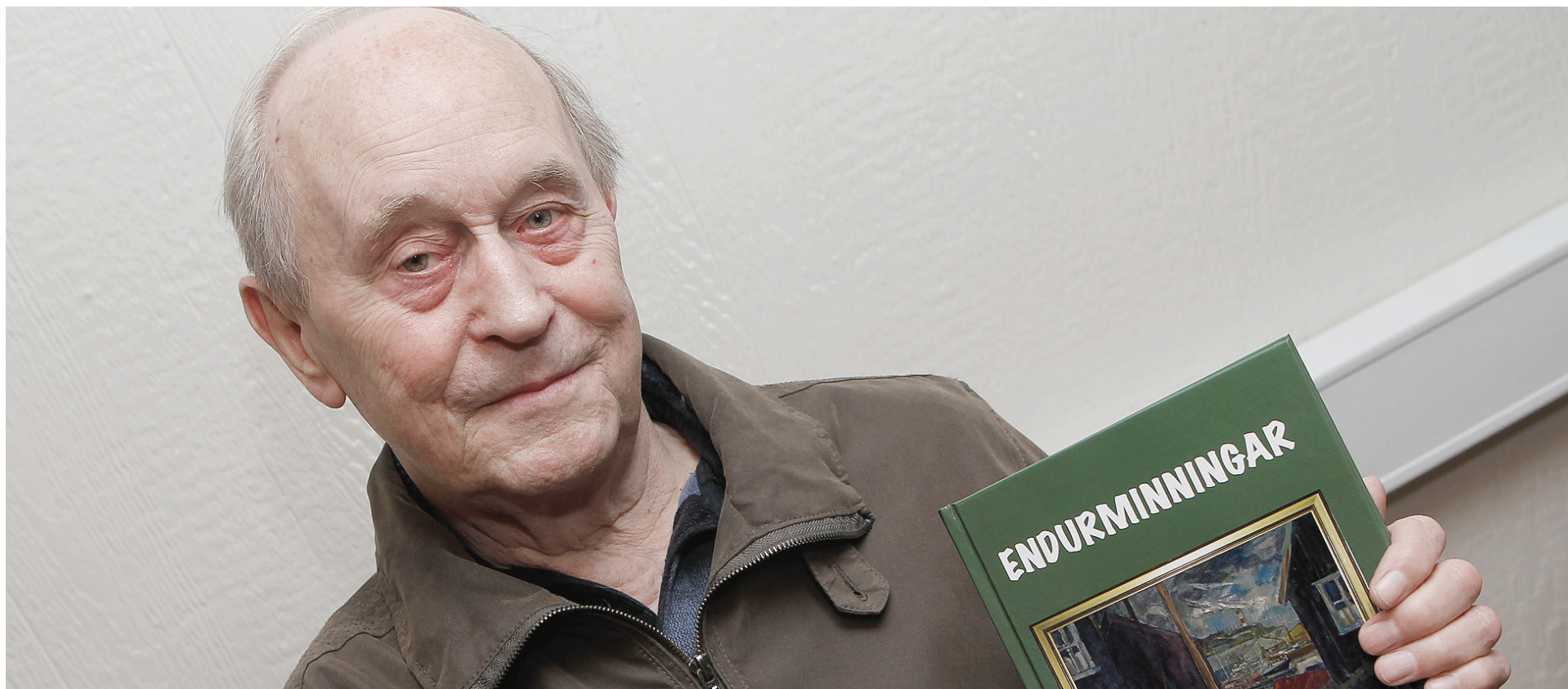

FØROYAR SKULU **VERA** **SAMAN** VIÐ DANMARK

– Vanligt vit og skil sigur mær, at tað tæmir okkum best – bæði kulturelt og materielt og landfrøðiliga – at vera saman við Danmark, sigur 91 ára gamli Heri Mohr í Havn

EIRIKUR LINDENSKOV

Havnarmaðurin Heri Mohr var ein teirra, ið hevði valrætt, tá fólkaatkvøðan um loysing frá Danamrk varð hildin tann 14. september í 1946. Men hann var ikki á vali, tí hann var staddur í Danmark.

– Eg fór til Danmarkar við »Drotningini« sama dag, Jóannes Patursson varð jarðaður fyrst í august 1946. Eg var harmur um, at eg ikki kundi verið í Kirkjubø tá. Eg fór til Danmarkar at útbúgva meg í trý ár. Tá ið tíðini varð man niðri øll árin, til útbúgvingin var liðug – nøkur ella fleiri ár –uttan at fara heim, greiðir Heri Mohr frá.

Jóannes Patursson, sum var ímyndin av tjóðskaparrørsluni og sum hevði verið lögtingmaður í 45 ár, upplivdi ikki fólkaatkvøðuna, tí hann doyði góðan mánað áðrenn fólkaatkvøðu, tann 2. august í 1946.

14. september 1946 var Heri Mohr á skúla í Rungsted, men um kvøldið var hann í Føroyingafelagnum í Keypmannahavn.

– Har varð atkvøtt í skemti. Stórir meiriluti var fyri loysing. Fólkaflokkurin var nógv tann størsti flokkurin á tingi. Eina atkvøðu aftrat so hevði hann reinan meiriluta, sigur Heri Mohr.

Hann vísir á, at tann politiska

øsingin var øðilig.

– Nei, í dag hevði eg ikki atkvøtt loysing; eg eri vorðin samrikismaður.

– Í mínum barnaheimi í Skansagarði og Yviri við Strond ráddi sjálvstýrisandin í trimum ættarliðum. Tá ið Tjóðveldisflokkurin skuldi royna at koma í Løgtingið, komu tveir menn eitt kvøldið at vitja pápa mín. Hetta var Yviri við Strond. Minnst meg rætt var tað D. P. Danielsen, sakførari og Kvívíkstummas. Teir bóðu pápa mín at verða stillara.

– Kvívíkstummas var fyrstur á listanum, og pápi mín varð tann næsti.

Heri Mohr greiðir frá, at eingin ivi var um, at hann brøðurnir vóru ávirkaðir heimanífrá av sjálvstýrisandanum, sum var í heiminum.

– Men als ikki indoktrineraðir. Tað var bara nakað, sum man var. Man spurdi einki. Eins og í kirkjuni, har spurdu vit heldur ikki, sigur hann.

– Tá ið vit fingur sjálvstýrislandsstýrið 1963-1966, og Erlendur Patursson gjørdist landsstýrismaður við figgjar-málum, arbeiddi eg neyvt saman við honum. Við góðum práti var hann samdur við meg, at tolllógin skuldi broytast soleiðis, at vøruinnflutningurin av eitt nú

akførum skuldi deklarerast eftir heilt nýggjum reglum. Eg var tá fulltrúi á Gjaldstovuni. Fleiri ár á skrivstovuni hjá Thomas Dam, áðrenn eg fór á Gjaldstovuna, hevði givið mær gott innlit í, hvussu vørukeyp skuldi fremjast uttanum »agentar«.

Hendan broytingin av tolllógini innibær fyrirum í útrokningini av cif-kostnaðin. Hetta innibær eisini, at fløkja uppstóð orsakað av handilsvirkjum í Danmark, sum umboða eitt nú Danmark. Ein slík fløkja uppstóð millum Thomas Dam/London/Hamburg.

– Eg vendi mær til Hákon Djurhuus, sum tá var landsstýrismaður, við uppskoti til eitt bræv og vátan um, at Føroyar, hóast partur av tí danska kongaríkinum, høvdu sjálvstýri í vøruinnflutningi.

Tann vátanin frá okkara »government« loysti øll problem. Thomas Dam gjørdist sole-agency.

– Eg var var og eri sjálvstýrismaður. Hóast eg stemmaði Tjóðveldi í nógv ár, var eg de facto ikki loysingarmaður. Abbi mín, pápi mín og mamma mín vóru sjálvstýrisfólk.

Heri Mohr sigur, at fyrst í 80-unum valdi hann Sjálvstýrisflokk-in.

– Eg var sogar limur í flokkinum nøkur ár.

– So tíðin. Tá var eingin ivi. Í

mínnar bók »Endurminningar« havi eg greitt frá, hví eg bað lögmann loysa meg úr stjórararvinum á Gjaldstovuni. Tá var eingin ivi. Eg var samrikismaður, og tey seinastu árin havi eg stemmað samband, sigur Heri Mohr.

Og ja, hann er skuffaður, men ikki vónsvikin.

– At tey ungu er subjektiv og hava teirra »Sturm und Drang« er, sum tað eigur at vera. Lívið er jú teirra.

– Eg eri á ongan hátt sannførdur um nakað ekstremt í føroyskum politikki. Men vanligt vit og skil sigur mær, at tað tæmir okkum best, bæði kulturelt og materielt og landfrøðiliga at vera saman við Danmark.

– Tey søguligu og ættarlugu bondini millum Føroyar og Danmark eru sera sterk.... Men tey kunnu slitna, sigur 91 ára gamli Heri Mohr.

FAKTA:

Heri Mohr, 91 ár

Føddur og uppvaksin í Havn

Foreldur: David Einar Mohr og Anna Sofie Amalie, f. Egholm

Eftir útbúgving í roknskapi í Danmark starvaðist hann hjá Thomas Dam, til hann í 1956 fór í starv á Gjaldstovuni, har hann var bókhaldari, fulltrúi, roknskaparstjóri og skrivstovustjóri.

1962-1987 fleiri ferðir konstitueraður stjóri á Gjaldstovuni

1987-1991 stjóri á Gjaldstovuni.

Er kendur viðmerkjari. Hevur skrivað – og skrivar javnan enn – viðmerkingar í bløðunum um samfelagsmál